

Саветодавна комисија за људска права

ТСС зграда Д-12, седиште мисије УНМИК-а, Приштина, Косово, електронска пошта hrap-unmik@un.org, телефон +381 (0)38 504 604 локал 5182

ОДЛУКА

Датум усвајања: 17. август 2012. године

Предмети бр. 153/09 и 181/09

Лидија МИЛЕНКОВИЋ

против

УНМИК-а

Саветодавна комисија за људска права, на заседању одржаном 17. августа 2012. године, уз присуство следећих чланова:

г. Марека НОВИЦКОГ, председавајућег
г. Пола ЛЕМЕНСА
гђе Кристин ЧИНКИН

Уз помоћ
г. Андреја АНТОНОВА, извршног службеника

Узевши у обзир изнад поменућу жалбу, уложену сагласно члану 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права,

Након већања, одлучила је следеће:

I. ПОСТУПАК ПРЕД КОМИСИЈОМ

1. Обе жалбе су уложене 8. априла 2009. године и уписане су 30. априла 2009. године.
2. Дана 2. фебруара 2011. године, Комисија је од жалиоца затражила додатне информације. Није добијен никакав одговор.
3. Дана 6. априла 2012. године, Комисија је одлучила да споји предмете, сходно правилу 20 Пословника Комисије.
4. Дана 23. априла 2012. године, Комисија је проследила предмете Специјалном представнику Генералног секретара (СПГС) како би добила примедбе УНМИК-а на прихватљивост жалби.
5. Дана 4. јуна 2012. године, СПГС је доставио УНМИК-ов одговор.

II. ЧИЊЕНИЦЕ

6. Жалилац је кћерка г. Милоша Радуновића (предмет бр. 181/09) и гђе Милице Радуновић (предмет бр. 153/09).
7. Жалилац наводи да су жртве, њени родитељи, киднаповани из свог дома у селу Дашиновац у општини Дечани дана 23. априла 1998. године.
8. Она наводи да су отмице пријављене Министарству унутрашњих послова Србије, ОЕБС-у, Међународном комитету Црвеног крста (МКЦК), КФОР-у и Црвеном крсту Југославије, као и Међународном јавном тужилаштву у Приштини.
9. МКЦК је отворио је захтев за проналажење гђе Милице Радуновић 5. маја 1998. године, а Црвени крст Југославије 10. априла 2001. године. Њено име се налази у бази података коју води УНМИК-ова Канцеларија за нестала лица и судску медицину. Још увек се не зна где се налази гђа Милица Радуновић.
10. Посмртни остаци г. Милоша Радуновића пронађени су у септембру 1998. године и предати су званичницима Министарства унутрашњих послова Србије 11. септембра 1998. године. Они су званично идентификовани 5. октобра 2005. године. У смртовници коју је издало Одељење правде при УНМИК-у 7. јуна 2006. године, наводи се да је г. Милош Радуновић умро пре 5. октобра 2005. и да узрок смрти не може да се утврди. Дана 17. августа 2006, посмртни остаци жртве, одећа и личне ствари, предати су жалиоцу.
11. Истрагу поводом нестанка и убиства г. Милоша Радуновића спровео је Међународни кривични трибунал за бившу Југославију (МКТЈ).
12. Дана 9. децембра 2008. године, одговорности УНМИК-а у области полиције и правосуђа на Косову су престале, а Мисија владавине права Европске уније на Косову (ЕУЛЕКС) преузела је пуну оперативну контролу у области владавине права, након саопштења председника Савета безбедности Уједињених нација, 26. новембра 2008. године (S/PRST/2008/44), којим се поздравља даље ангажовање Европске уније на Косову. Између 9. децембра 2008. и 30. марта 2009. године, сви списи кривичних предмета које су поседовали Одељење правде и полиција УНМИК-а предати су ЕУЛЕКС-у.

III. ЖАЛБЕ

13. Жалилац се жали на УНМИК-ов наводни пропуст да ваљано истражи отмицу и убиство или вероватно убиство њених родитеља. Жалилац се, у суштини, такође жали на страх, бол и патњу које је претрпела због ове ситуације.
14. Комисија је мишљења да се може сматрати да жалилац указује, тим редоследом, на повреду права на живот г. Милоша Радуновића и гђе Милице Радуновић, загарантованог чланом 2 Европске конвенције о људским правима (ЕКЉП), као и на повреду свог права у смислу забране нечовечног и понижавајућег поступања, загарантованог чланом 3 ЕКЉП.

IV. ПРАВО

15. Пре него што почне да разматра меритум предмета, Комисија мора прво да одлучи да ли да прихвати предмете, узимајући у обзир критеријуме прихватљивости из чланова 1, 2 и 3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12.

A. Наводно кршење члана 2 ЕКЉП

16. Жалилац се жали, у суштини, на недостатак адекватне кривичне истраге око отмице и убиства или вероватног убиства њених родитеља.

17. У својим примедбама, СПГС не оспорава прихватљивост жалби у смислу процедуралних обавеза према члану 2 ЕКЉП.

18. Комисија је мишљења да жалбе везане за члан 2 ЕКЉП покрећу озбиљна чињенична и правна питања чије би разрешење требало да зависи од процене меритума жалби. Према томе, Комисија закључује да овај део жалби није очигледно неоснован у смислу члана 3.3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12.

19. Нису установљени други разлози на основу којих би овај део жалби био проглашен неприхватљивим.

B. Наводно кршење члана 3 ЕКЉП

20. Жалилац се жали на душевну бол и патњу које су јој наводно проузроковане услед околности везаних за отмицу и убиство или вероватно убиство њених родитеља.

21. Комисија се позива на судску праксу Европског суда за људска права која се тиче питања да ли се чланови породице нестале особе могу сматрати жртвама поступања које је супротно члану 3 ЕКЉП којим се забрањује нечовечно поступање. Европски суд за људска права прихвата такву могућност, што зависи од постојања „нарочитих чинилаца који доводе до тога да патња коју преживљава [члан породице] добије димензију и одлике различите од емоционалне туге каква се може сматрати неизбежном код особа које су у сродству са жртвом озбиљног кршења људских права“. Суд даље сматра да „у пресудне елементе спадају непосредност крвог сродства, конкретне околности везане за породични однос, мера у којој је члан породице био сведок предметних догађаја, ангажованост члана породице у покушају да прикупи информације о несталој особи и начин на који су надлежни органи одговорили на такво распитивање“. Суд такође наглашава „да суштина те повреде не лежи толико у чињеници да је члан породице нестао, већ се односи на реакције и ставове надлежних органа на насталу ситуацију након што им је предочена“ (видети нпр. Европски суд за људска права (ЕСЉП) (Велико веће), *Чакићи против Турске*, бр. 23657/94, пресуда од 8. јула 1999, § 98, ЕКЉП, 1999-IV; ЕСЉП (Велико веће), *Кипар против Турске*, бр. 25781/94, пресуда од 10. маја 2001, § 156, ЕКЉП, 2001-IV; ЕСЉП, *Орхан против Турске*, бр. 25656/94, пресуда од 18. јуна 2002, § 358; ЕСЉП, *Базоркина против Русије*, бр. 69481/01, пресуда од 27. јула 2006, § 139; видети такође Саветодавна комисија за људска права (ХРАП), *Здравковић*, бр. 46/08, одлука од 17. априла 2009, § 41 и ХРАП, *Радисављевић*, бр. 156/09, одлука од 17. фебруара 2012, § 18).

22. У овом погледу, треба направити разлику између ситуација из два предмета.

1. У погледу отмице и убиства г. Милоша Радуновића (предмет бр. 181/09)

23. У случајевима када је нестала особа касније пронађена мртва, као у случају г. Милоша Радуновића, применљивост члана 3 ЕКЉП је у принципу ограничена на одређени период током кога је члан породице подносио неизвесност, патњу и тугу које су карактеристичне за феномен нестанка (видети нпр. ЕСЉП, *Лулујев и остали против Русије*, бр. 69480/01, пресуда од 9. новембра 2006, §§ 114-115, ЕКЉП, 2006-ХИИ; видети и ЕСЉП, *Гонгадзе против Украјине*, бр. 34056/02, пресуда од 8. новембра 2005, § 185, ЕКЉП, 2005-ХИ).
24. У том смислу поставља се питање да ли је жалба уложена на време. У члану 3.1 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 наводи се да Комисија „сме да се бави предметом ... само у року од шест месеци од дана доношења коначне одлуке“. По правилу, период од шест месеци почиње од дана доношења коначне одлуке у процесу којим се исцрпљују домаћи правни лекови. Међутим, тамо где је из исхода јасно да жалиоцу није доступан никакав правни лек, период почиње од датума поступака или мера које су предмет жалбе, или од датума сазнања о том поступку или његовом ефекту на жалиоца или штети која му је учињена (ЕСЉП (Велико веће), *Варнава и остали против Турске*, бр. 16064/90 и остали, пресуда од 18. септембра 2009, § 157). Тамо где се жалба односи на континуирану ситуацију, која је дошла до завршетка, период ограничења од шест месеци почиње да тече од датума када је та ситуација завршена.
25. Комисија напомиње да су посмртни остаци г. Милоша Радуновића враћени његовој породици 17. августа 2006. године. У том тренутку је престао да важи период током кога се питање могло покренути према члану 3 ЕКЉП. У сврху члана 3.1 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, период ограничења од шест месеци је стога почео да тече од тог датума (видети случај *Петковић*, бр. 133/09, одлука ХРАП од 16. децембра 2011, § 23; случај *Марковић*, бр. 06/10, одлука ХРАП од 19. фебруара 2012, § 27).
26. Жалба је уложена пред Комисијом 8. априла 2009. године, односно након истека периода од шест месеци који је изнад назначен.
27. Према томе, Комисија мора да закључи да овај део жалбе спада ван временског ограничења у смислу члана 3.1 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12.

2. У погледу отмице и вероватног убиства гђе. Милице Радуновић (предмет бр. 151/09)

28. У својим примедбама, СПГС тврди да, иако жалилац наводи да је претрпела душевну бол и патњу због нестанка и смрти своје мајке, не постоји тврдња да су ту патњу изазвали поступци или пропусти који се приписују УНМИК-у. Према наводима СПГС-а, овај део жалбе стога је неприхватљив као очигледно неоснован.
29. Комисија сматра да је анализа дата у § 21 применљива на ситуацију везану за отмицу и вероватно убиство гђе. Милице Радуновић, будући да се и даље не зна где се она налази.
30. Комисија даље подсећа да жалилац може да се позове на кршење члана 3 ЕКЉП чак и ако не постоји изричита референца на конкретне поступке надлежних органа ангажованих у истрази јер и пасивност надлежних органа и недостатак информација пружених жалиоцу могу да указују на нечовечно поступање надлежних органа према жалиоцу (видети случај *Младеновић*, бр. 99/09, одлука ХРАП од 11. августа 2011, § 22; ХРАП, случај *Петковић*, поменуто у § 25 изнад, при § 20).

31. Комисија је мишљења да овај део жалбе покреће озбиљна чињенична и правна питања, чије би разрешење требало да зависи од процене меритума. Према томе, Комисија закључује да овај део жалбе није очигледно неоснован у смислу члана 3.3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 и одбацује приговор који је уложио СПГС.
32. Нису установљени други разлози на основу којих би овај део жалбе био проглашен неприхватљивим.

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА,

Комисија, једногласно,

- **ПРОГЛАШАВА ПРИХВАТЉИВИМ ЖАЛБЕ У ДЕЛУ КОЈИ СЕ ОДНОСИ НА ПРАВО НА ЖИВОТ (ПРЕДМЕТИ БР. 153/09 И 181/09);**
- **ПРОГЛАШАВА ЖАЛБУ НЕПРИХВАТЉИВОМ У ДЕЛУ КОЈИ СЕ ОДНОСИ НА ПРАВО НА ЗАБРАНУ НЕЧОВЕЧНОГ И ПОНИЖАВАЈУЋЕГ ПОСТУПАЊА У ВЕЗИ СА Г. МИЛОШЕМ РАДУНОВИЋЕМ (ПРЕДМЕТ БР. 153/09);**
- **ПРОГЛАШАВА ЖАЛБУ ПРИХВАТЉИВОМ У ДЕЛУ КОЈИ СЕ ОДНОСИ НА ПРАВО НА ЗАБРАНУ НЕЧОВЕЧНОГ И ПОНИЖАВАЈУЋЕГ ПОСТУПАЊА У ВЕЗИ СА ГЋОМ. МИЛИЦОМ РАДУНОВИЋ (ПРЕДМЕТ БР. 181/09);**

Андреј АНТОНОВ
Извршни службеник

Марек НОВИЦКИ
Председавајући